

7. Рынок телекоммуникационных услуг Украины – наступление Internet на фиксированную связь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://ucra.com.ua/wp-content/uploads/2012/07/Telecommunications_2011_UCRA.pdf.
8. Щетько Микола Ринок ІКТ у Білорусі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://it.tut.by/272979>; <http://it.tut.by/numbers/>.
9. Perroux Francois, L'économie du xxe siècle, Grenoble, Presses Universitaires de Grenoble, 1991, p. 708 (Перру Франсуа Экономика XX века).
10. <http://ukrexport.gov.ua/rus/economy/brief/?country=ukr>.
11. <http://focus.ua/economy/39304/>.
12. <http://www.nkrz.gov.ua/uk/press/pressreleases/1347277875/>.
13. http://www.json.ru/poleznye_materialy/free_market_watches/analytics/razvitie_otrasli_infokommunikacionnyh_tehnologij_ikt_v_rossii/.
14. <http://www.nkrz.gov.ua/uk/press/pressreleases/1332947411/>.
15. <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
16. <http://itexpert.org.ua/rubrikator/item/18221-sostoyanie-shirokopolosnich-soedineniy-v-2012-g-sozdanie-tsifrovogo-mira-dlya-vsech.html>.

Определена структура коммуникационного комплекса национальной экономики на основе применения системно-синергетической методологии функционирования экономических систем, а также место и роль коммуникаций в структуре национальной экономической системы.

Ключевые слова: коммуникация, коммуникационная услуга, коммуникационный комплекс, национальная экономика.

The structure of communication complex of the national economy is determined through the use of system-synergetic methodology of functioning of economic systems, and the place and role of communication in the structure of the national economic system is defined.

Keywords: communication, communication services, communications complex, the national economy.

Рецензент: к.е.н, доцент Данько Ю.І.

Дата надходження до редакції: 21.05.2012 р.

УДК 336.717

СУЧАСНИЙ СТАН ІНФРАСТРУКТУРИ АГРАРНОГО РИНКУ СУМЩИНИ

І. М. Онопрієнко, к.е.н., доцент, Сумський національний аграрний університет

Розглянуто сучасний стан інфраструктури аграрного ринку Сумщини на основі обґрунтованого аналізу. Досліджені проблеми формування окремих суб'єктів інфраструктури аграрного ринку. Запропоновано створення комплексу кредитних установ як складової фінансово - кредитної інфраструктури з метою забезпечення ефективного кредитуванні сільськогосподарських товаровиробників як в окремому регіоні так і в Україні в цілому.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Для ефективного функціонування аграрного ринку потрібно забезпечити функціонування необхідної ринкової інфраструктури. Інфраструктура аграрного ринку передбачає наявність інституцій, які забезпечують постачання сільськогосподарських товаровиробників необхідними для виробництва ресурсами, надають маркетингові й консультаційні послуги, забезпечують кредитування й страхування сільськогосподарського виробництва, його юридичне обслуговування, бухгалтерський облік та аудит, сертифікацію та експертизу, переробку сільськогосподарської продукції, меліоративні, транспортні, складські, охоронні, сервісні та інші послуги, необхідні для здійснення сільськогосподарського виробництва. Інфраструктура аграрного ринку включає в себе також інституції, які забезпечують реалізацію виробленої продукції, її маркетинг та рекламу. За-

раз Міністерство аграрної політики реалізує масштабну програму розвитку інфраструктури аграрного ринку. Існуюча нині інфраструктура ще не є досконалою, оскільки більшість її елементів знаходяться на початковому етапі розвитку і не можуть у повному обсязі забезпечити ефективний товарообмін та безперебійне надходження товарів до кінцевих споживачів. Причиною тому є відсутність системної взаємодії її складових та елементів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблема формування і функціонування інфраструктури аграрного ринку відносно нова для вітчизняної агроекономічної науки. Певний внесок у її вирішення зробили відомі вітчизняні дослідники: П. Березівський, В. Бойко, В. Власов, П. Гайдуцький, Ф. Горбонос, О. Гуменюк, М. Дем'яненко, В. Зіновчук, В. Зимовець, Л. Левківська, Ю. Коваленко, М. Малік,

О. Могильний, Л. Молдован, П. Саблук, Г. Черевко, О. Шпичак, В. Юрчишин та інші.

Однак на сучасному етапі розвитку інфраструктури аграрного ринку не всі аспекти цієї проблеми достатньо вивчені й належним чином вирішені. Зокрема, потребує детального дослідження механізмів створення та забезпечення функціонування інфраструктури в окремих регіонах України. Це дає підстави стверджувати, що дана проблема актуальна і потребує проведення окремого дослідження.

Формування цілей статті. Метою дослідження був аналіз сучасного стану інфраструктури аграрного ринку Сумського регіону та виявлення причин, які стримують доступ сільськогосподарських товаровиробників до суб'єктів інфраструктури.

Виклад основного матеріалу дослідження. Встановлено, що за роки новітніх докорінних економічних трансформацій у регіоні започатковано важливі елементи, насамперед, маркетингової інфраструктури, до якої належать біржі, агроторгові дома, сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, оптові продовольчі ринки, виставки-ярмарки, аукціони живої худоби.

Одним із основних важелів стабільності аграрного ринку в умовах нарощування обсягів виробництва є запровадження продажу сільськогосподарської продукції через біржові торги. Розвиток біржового ринку дозволить стабілізувати аграрний ринок області, знизити негативні наслідки сезонних та кон'юнктурних коливань цін на сільськогосподарську продукцію, зменшити кількість бартерних операцій та зробити ринок сільгосппродукції прозорим та захищеним від недобросовісної конкуренції.

З метою забезпечення належного вільного, прозорого руху сільськогосподарської продукції від товаровиробника до споживача в області на аграрному ринку реалізують сільськогосподарську продукцію дві товарні біржі: СТБ «Сумиагропромбіржа» та Сумське регіональне відділення Аграрного фонду.

Сучасний стан розвитку ринку сільськогосподарської продукції та продовольства характеризується повільним формуванням ринкової схеми просування продукції від виробника до споживача, яка була б здатна забезпечити скорочення втрат сільськогосподарської продукції, підвищити її якість, сприяти формуванню ринкових цін.

Для забезпечення виходу сільськогосподарських товаровиробників на регіональний і національні ринки для спільного збуту продукції, їх економічного захисту в умовах конкуренції передбачається створення мережі інфраструктурних підприємств та організацій, які б у свою чергу сприяли скороченню кількості ланок у ланцюгу «виробник-кінцевий покупець», зростанню доходів виробників продукції та зменшення витрат кінцевого споживача.

Основними інфраструктурними організаціями, які мають за мету вирішення саме цих проблем є оптові ринки сільськогосподарської продукції.

Згідно з Законом України «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції»[3] основними напрямками діяльності оптових ринків сільськогосподарської продукції є:

- створення належних умов для купівлі продукції;

- сприяння прискореному просуванню сільськогосподарської продукції від виробників до кінцевого споживача;

- забезпечення концентрації сільськогосподарської продукції у одному місці;

- забезпечення постачання населенню якісної сільськогосподарської продукції.

З метою підтримки створення оптових ринків сільськогосподарської продукції постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 року затверджена Державна цільова програма створення оптових ринків сільськогосподарської продукції.

В області вжито цілий ряд заходів направлених на створення оптового ринку сільськогосподарської продукції. В грудні 2010 року було засновано ТОВ «Оптовий ринок сільськогосподарської продукції «Північний».

Відібрана земельна ділянка під розміщення оптового ринку сільськогосподарської продукції. Розроблений схематичний план розміщення та почергового введення в експлуатацію об'єктів.

В червні 2011 року матеріали щодо надання ТОВ "ОРСП «Північний» статусу оптового ринку були подані на розгляд комісії Міністерства аграрної політики та продовольства України.

На сьогодні в області ведеться організаційна робота по залученню інвестиційних компаній для розбудови мережі овочесховищ та створенню заготівельних кооперативів, з метою організації закупівлі овочів від домогосподарств населення.

Оптові ринки сільськогосподарської продукції дозволяють продавати продовольство за справедливою ціною та витісняють посередників з ланки між виробником та споживачем. Говорячи про практичну цінність тих ринків, які на сьогодні вже збудовані та функціонують, можна зробити висновок, що, в середньому, ціна на плодово-овочеву продукцію, яка продається через ОРСП, є на 40% нижчою, ніж в інших мережах постачання продукції.

Оптовий ринок сільськогосподарської продукції повинен скоротити шлях від виробника до споживача, витісняючи з цієї ланки посередників, які штучно завищували ціни на продовольство. У результаті виграють обидві сторони відносин: за рахунок зменшення кількості посередників і сільгоспвиробник, і споживач встановлюють справедливую ціну, яка задовольняє інтереси обох.

Формування інфраструктури аграрного ринку через створення мережі гуртових ринків (регіонального та міжрегіонального значення) має поліпшити якість сільськогосподарської продукції, особливо швидкопсувної; забезпечити використання логістичних аспектів у питаннях транспортування, пакування та складування продукції; спростити доступ виробників до ринків збуту та до необхідної інформації про запити споживачів; забезпечити додаткові робочі місця; сприяти скороченню часу виконання замовлень споживачів.

Окрім цього, сформована система гуртових ринків може бути використана як ефективний інструмент держави у процесі реалізації аграрної політики національного та регіонального рівня і забезпечити не лише продовольчу безпеку країни, а і підвищити конкурентоздатність національної аграрної продукції на міжнародному рівні.

Важливою складовою здійснення аграрних перетворень є розбудова кооперативного руху на селі.

Кооперація необхідна при виникненні значної кількості незалежних приватних підприємств – товаровиробників, які мають спільні економічні інтереси у здійсненні ринкової діяльності.

Важливим завданням обслуговуючих кооперативів сільськогосподарських виробників є протистояння розповсюдження торгівельно-

посередницьких структур, які сприяють відтоку фінансових ресурсів з агропромислового виробництва, через встановлення непомерно високих цін на матеріально - технічні ресурси і безпідставно знижених цін на сільськогосподарську продукцію. [6]

Завдяки проведеним заходам в області діє 41 сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, що надають послуги сільському населенню.

Особливе значення набуває організація заготівель сільськогосподарської продукції та сировини для переробки маслосирзаводах та м'ясокомбінатах.

З метою ресурсного забезпечення виробництва розвивається в області мережа заготівель сільськогосподарської продукції. Станом на 01.01.2012 року в області діє 125 стаціонарних молокоприймальних пунктів. На період введення в дію стаціонарних молокоприймальних пунктів, з метою упорядкування закупівлі молока на територіях сільських рад, молокопереробними підприємствами проводиться робота по встановленню проміжних молокоприймальних пунктів.

Сервісне обслуговування худоби в господарствах населення здійснюють 402 пункти штучного осіменіння.

Таблиця 1

Динаміка суб'єктів інфраструктури аграрного ринку в області *

Суб'єкти ринку	01.01.2009р.	01.01.2010р.	01.01.2011р.	2011р. до 2009р. +/-
Агроторгові дома	1		-	-1
Аукціони живої худоби та птиці			-	-
Біржі	2	2	2	-
Виставки-ярмарки	162	161	875	+713
з них постійно діючі	4	4	4	-
Дрібно-оптові ринки живої худоби та птиці	27	18	18	-9
в т.ч. обласні	1	1	1	-
районні	26	17	17	-9
Оптово-продовольчі ринки	62	45	39	-23
в т.ч. обласні	12	12	11	-1
районні	50	33	28	-22
Оптово-плодоовочеві ринки	66	45	39	-27
в т.ч. обласні	12	12	11	-1
районні	54	33	28	-26
Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи	20	41	41	+21
в т.ч. міжрайонні			-	
районні	3	4	2	-1
місцевого значення	17	37	39	+22
із загальної кількості: переробні			1	+1
заготівельно-збутові	2	3		-2
постачальницькі	-	-	-	-
сервісні	-	-	-	-
багатофункціональні	18	38	40	+22
Стаціонарні молокоприймальні пункти молока	109	111	125	+16
Забійні пункти худоби	145	117	41	-144
Кредитні спілки	12	18	19	+7
в т.ч. обласні	12	12	14	+2
районні	6	6	5	-1
Створення системи моніторингу цін в обласному центрі	1	1	1	-
Районних адміністративних одиниць	18	18	18	-

* розраховано за даними Головного Управління агропромислового розвитку Сумської області

Аналіз динаміки суб'єктів інфраструктури аграрного ринку в Сумській області (Табл.1), показав що спостерігається значне збільшення періодично проведених виставок – ярмарок на 713, також на 21 суб'єкт зросла кількість обслуговуючих кооперативів, які діють в сільській місцевості, причому всі вони є багатофункціональними, збільшилась чисельність стаціонарних молокоприймальних пунктів на 16. Натомість зменшилась чисельність оптово-продовольчих ринків на 27, дрібно-оптових ринків живої худоби на 9 і забійних пунктів худоби на 144, але це відбулось у зв'язку із кризовим становищем галузі тваринництва, яка потребує кардинального відтворення.

Виключно важливою складовою інфраструктури аграрного ринку є фінансово-кредитна інфраструктура, яка в Сумському регіоні представлена комерційними банками, страховими компаніями і кредитними спілками, чисельність яких зросла на 7, однак вони зовсім не діють в аграрній сфері що є негативним моментом. Говорячи про кредитну інфраструктуру мається на увазі комплекс кредитних установ з різною організаційною будовою, об'єднаних загальною метою кредитного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників. На даному етапі розбудови економіки АПК до складу такої структури з різним ступенем інтеграції, на нашу думку, повинні увійти: Аграрний банк; Спеціальний кредитний фонд; кооперативні банки; кредитні спілки; комерційні банки. Умовно таку систему можна назвати "Агрокредит." [5]

Основою її будови, а отже і наступного функціонування, має бути Аграрний банк. Цей момент є важливим (принциповим), тому що при іншій компоновці системи, тобто без Аграрного банку, інфраструктура як єдина, функціонувати не буде.

Отже, Аграрний банк, з одного боку, повинен стати центром, через який Уряд може проводити державну фінансово-кредитну політику в аграрному секторі економіки, з іншого – фінансовим центром галузі, в якому б здійснювалася акумуляція всіх фінансових ресурсів галузі, незалежно від джерел їх формування. Він міг би здійснювати координацію й супроводження кредитних і фінансових потоків, що спрямовуються в агропромисловий комплекс, сприяти формуванню регульованого ринку земель сільськогосподарського призначення, брати участь у фінансуванні цільових програм, залученні інвестиційних ресурсів в агропромисловий комплекс – як вітчизняних, так і іноземних.

Необхідним елементом інфраструктури аграрного ринку є його інформаційне обслуговування. Тому в Україні розпочато створення Національної системи розповсюдження сільськогосподарських знань і інформації. У Міністерстві аграрної політики України створено Департамент аграрної освіти, науки та дорадництва. 3 січня

2005 року набув чинності Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» [4], основною метою цього документа є врегулювання відносин, пов'язаних із сільськогосподарською дорадчою діяльністю, створення умов для розвитку системи сільськогосподарських дорадчих служб України. Закон визначає сільськогосподарську дорадчу діяльність як сукупність дій і заходів, спрямованих на задоволення потреб особистих селянських і фермерських господарств, господарських товариств, інших сільськогосподарських підприємств, а також сільського населення в підвищенні рівня доходів, поліпшення їх добробуту й розвитку сільської місцевості.

Науково-консультаційна та інформаційна діяльність дорадчих служб базується на вивченні потреб, проблем і можливостей приватних господарств та сільських громад, шляхом розробки і реалізації науково-освітніх програм, які враховують місцеві, регіональні і загальні потреби населення сільських місцевостей. Враховуючи те, що дорадчі служби є важливим інструментом держави у виконанні нею функцій щодо розповсюдження досягнень науково-технічного прогресу та інформації, державна підтримка науково-освітніх програм дорадчих служб є необхідною і повинна бути дієвою. Тому побудова системи розповсюдження сільськогосподарських знань і інформації на означених засадах потребує реформування органів державного управління агропромисловим комплексом, перебудови діяльності навчальних закладів аграрної освіти, науково-дослідних установ аграрної науки з посиленням їх консультаційно орієнтованого характеру діяльності, розвитку консультаційних підрозділів в агросервісних (обслуговуючих), виробничих та професійних об'єднаннях.

На основі проведених досліджень можна зробити висновок, що сучасний стан інфраструктури аграрного ринку на Сумщині не сприяє побудові гармонійних відносин між виробником, посередником, споживачем та державою. Вирішення цієї проблеми можливе лише за умови застосування певного регулюючого впливу з боку держави, який спрямовувався б на інтенсифікацію розвитку інфраструктурних елементів ринку, поглиблення конкуренції у сфері обігу, що допоможе виробникам вільно варіювати каналами розподілу своєї продукції з метою досягнення найбільшої результативності своєї діяльності, а також створення умов, які стимулюватимуть інвесторів вкладати кошти у створення необхідних елементів інфраструктури аграрного ринку.

Висновки. Отже, для успішного функціонування ринкової інфраструктури та забезпечення ефективного збуту сільськогосподарської продукції, необхідно на державному рівні створити умови для формування та розвитку інфраструктури аграрного ринку, захисту інтересів сільськогосподарського виробника та споживача, але при цьо-

му ні в якому разі не обмежувати вплив суб'єктів інфраструктури на аграрний ринок.

Таким чином, на сьогодні процес формування інфраструктури аграрного ринку на Сумщині характеризується спонтанним характером та відсутністю системного підходу, що зумовлює необ-

хідність більш активного державного втручання в процеси інтенсифікації створення та розвитку окремих елементів інфраструктури шляхом застосування як прямого, так і опосередкованого регулюючого впливу на суб'єктів аграрного ринку, що й буде предметом подальших досліджень.

Список використаної літератури:

1. Березін О.В. Продовольчий ринок України: теоретико-методологічні засади формування і розвитку /О.В.Березін: Монографія. – К.: Центр учбової літератури.- 2008. – 184 с.
2. Гладій М.В. Формування оптового ринку в Україні /М.В.Гладій.- К.: ННЦ Інститут аграрної економіки. - 2007. – 580 с.
3. Закон України « Про оптові ринки сільськогосподарської продукції» //Відомості Верховної Ради України.- №51.-2009.- С.755
4. Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» //Відомості Верховної Ради України. - №8.-2004.- С.470
5. Інфраструктура аграрного ринку – ключ до цінової стабільності і достатку продуктів харчування. - Урядовий портал.-18.05.1011.- [Електронний ресурс]. Режим доступу:<http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article>.
6. Кооперативні формування як складові інфраструктури аграрного ринку.-17.02.2012.-Аграрний сектор України. - [Електронний ресурс].- Режим доступу:<http://www.agroua.net/economics/dokuments/category-97/dok-115/>.
7. Офіційний веб-сайт управління агропромислового розвитку Сумської області[Електронний ресурс].-Режим доступу:<http://www.state.gov.sumy.ua>; <http://www.agroprom.gov.ua>.
8. Потравка Л.О. Кредитна кооперація як основа розвитку інфраструктури аграрного ринку // Таврійський науковий вісник: Зб. наук. праць. – Херсон: Айлант, 2007. – Вип. 51. – С. 198-202.

Рассмотрено современное состояние инфраструктуры аграрного рынка Сумщины на основе обоснованного анализа. Исследованы проблемы формирования отдельных субъектов инфраструктуры аграрного рынка. Предложено создание комплекса кредитных учреждений как составной финансово - кредитной инфраструктуры с целью обеспечения эффективного кредитования сельскохозяйственных товаропроизводителей как в отдельном регионе так и в Украине в целом.

The modern state of infrastructure of agrarian market of Sumy region is considered on the basis of the grounded analysis. Investigational problems of forming of separate subjects of infrastructure of agrarian market. Creation of complex of credit establishments is offered as a constituent financially - credit infrastructure with the purpose of providing effective crediting of agricultural commodity producers as in a separate region so in Ukraine as a whole.

Рецензент: к.е.н., доцент Жмайлов В.М.
Дата надходження до редакції: 14.03.2012 р.

УДК 339.138

ОЦІНКА ВПЛИВУ МЕРЕЖЕВОГО МАРКЕТИНГУ НА ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ БАНКУ

Г. О. Пересадько, к.е.н, доцент, ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»
Л. Є. Струк, ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»
Т. В. Ткаченко, ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

У статті досліджено наслідки впровадження мережевого маркетингу в банку, на прикладі «ПриватБанку», розглянуто основні програми, які пропонує банк з метою залучення клієнтів через мережевий маркетинг. Проаналізовано ступінь впливу мережевого маркетингу на прибуток банку.

Ключові слова: мережевий маркетинг, мережевий маркетинг в банку, прибуток в банку.

Постановка проблеми в загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими або практичними задачами. Останнім часом все більше установ, в тому числі і банківських, починають застосовувати в своїй діяльності мережевий маркетинг. Враховуючи ту особливість, що

використання мережевого маркетингу не дає прибутку на початку впровадження, досить багато організацій відмовляються від даного нововведення. В цей же час потрібно враховувати, що в період жорсткої конкуренції необхідно застосовувати інноваційні технології, які дадуть змогу